

[Thoft]

jeg ikke udtrykke det, det blev nemlig formelt set til NATO-depoter i Jylland, og de er siden 1960'erne blevet meget, meget voldsomt udbygget. Der blev sat en udvikling i gang, som i stigende grad mindsker den danske selvstændighed, og som binder os til de ting, der foregår i Slesvig-Holsten-området.

I dag er det sådan, at vi har en dansk officer siddende i Ravnstrupbunkeren, i hovedkvarteret for enhedskommandoen. Det er generalløjtnant Niels-Aage Rye Andersen, indtil videre i hvert fald. Han har to kasketter på, og i den sammenhæng, hvor vi diskuterer enhedskommandoen, er den kasket af størst interesse, der står »NATO« på. Den danske kasket – han er jo også chef for forsvarets operative styrker – vil jeg se bort fra.

Det skal slås fast, at i sin egenskab af NATO-officer er Rye Andersen underlagt NATO-kommando, og derfor er det ikke rigtigt, når både hr. Sønderby og forsvarsministeren lader, som om Rye Andersen er underlagt det danske Folketing. Er det sådan, at Saceur giver ordre til at bruge atomvåben, vil denne ordre gå videre til NATOs nordkommando og videre til enhedskommandoen, og den ordre skal Rye Andersen naturligvis parere. Når man giver indtryk af andet, mener jeg, at man, som hr. Albrechtsen udtrykte det før, udlægger røgslør.

I sin egenskab af NATO-officer har Rye Andersen altså i en spændingssituation automatisk operativ kommando over de tyske og andre allierede styrker i enhedskommandoens område. Formelt set har han ikke automatisk kommando over de danske styrker – det skal jeg komme tilbage til – men han har operativ kommando over de tyske styrker, ligesom han har operativ kommando over de våben, som befinder sig i området mellem Elben og den dansk-tyske grænse, også atomvåben, neutronvåben og kemiske kampstoffer, og hvad der ellers måtte befinde sig af menneskeligt djævelskab i dette område.

I en artikel i Flensborg Avis den 1. juli 1985 har journalist Jens Højer i en artikel beskrevet kommandoovergangen. Han citerer i artiklen generalløjtnant Rye Andersen og beskriver, hvorledes de tyske styrker i enhedskommandoens område kommer under NATO-kommando og dermed underlægges Rye Andersen på et tidligere tidspunkt end de danske styrker. Det beskrives også, at kommandoovergangen for såvel de tyske

styrker som de danske styrker sker helt mekanisk – sådan fremgår det altså af planlægningen – og hvornår kommandoovergangen sker, afhænger slet og ret af beredskabsgraden. Således citeres Rye Andersen for at sige: »Beredskabsgraden bestemmer, hvornår den ene eller den anden foranstaltning træffes, og hvornår kommandoen overtages af NATO.«

I den forbindelse skal man jo ikke glemme, at forsvarsministeren har en bemyndigelse, som giver ham mulighed for at overføre kommandoen over de danske styrker til generalløjtnant Rye Andersen uden om Folketinget. Det skal ikke forelægges Folketinget, det fremgår af forsvarsloven.

Styrkerne overføres ikke til generalløjtnant Rye Andersen i dennes egenskab af NATO-officer. Nej, de overføres til generalløjtnant Rye Andersen i dennes egenskab af chef for forsvarets operative styrker. Nu ifører denne generalløjtnant sig altså en ny kasket, men er i stand til med to kasketter at styre alle de tropper, der er i enhedskommandoens område – uden at Folketinget behøver at blive inddraget.

Denne meget, meget indviklede konstruktion mener jeg man skal have for øje, når man diskuterer de her ting, og jeg synes, at forsvarsministeren i sit svar bevidst udlagde røgslør – for han kender jo godt disse indviklede konstruktioner – for at forsøge at dække over, hvad der findes af reelle muligheder.

SF ønsker i så vid udstrækning, som det overhovedet er muligt, at sikre, at Folketinget så længe som muligt bevarer kontrollen over, hvad der foregår, men enhedskommandosamarbejdet og ikke mindst den kendsgerning, at en dansk officer altså under visse beredskabsmæssige forudsætninger har operativ kontrol over atomvåben uden for landets grænser, giver ikke Folketinget den sikkerhed. Den kendsgerning, at en stor del af de danske styrker i en krisituation skal forelægges uden for landets grænser, vil give Folketinget endnu mindre at skulle have sagt.

Endelig står vi i den helt uholdbare situation, at man i enhedskommandoområdet skal kæmpe militært side om side med allierede tyske styrker, som anvender en helt anden operativ doktrin, end de danske styrker officielt gør. Men da det hele skal koordineres af generalløjtnant Rye Andersen, og da NA-